

Mikä on HaiPro?

HaiPro on potilasturvallisuuden vaaratapahtumien raportointimenettely ja tietotekninen työkalu. HaiPro-raportointijärjestelmä on käytössä yli 200 suomalaisessa yksityisen ja julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon yksikössä. Käyttäjyüksiköiden koko vaihtelee terveyskeskuksista sairaanhoitopiireihin.

Mitä HaiPro-järjestelmään raportoidaan?

Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaiset voivat ilmoittaa HaiPro-järjestelmään potilaan hoidossa havaitsemiaan vaaratapahtumia. Vaaratapahtumalla tarkoitetaan tilannetta, jossa potilaan turvallisuus vaarantuu hoidon aikana; potilas saa esimerkiksi osastolla ollessaan väärän annoksen lääkettä. Jos tilanne huomataan ennen kuin haittaa aiheutuu, puhutaan läheltä piti -tilanteesta. HaiPro-järjestelmään raportoidaan sekä potilaalle haittaa aiheuttaneet että läheltä piti -tilanteet.

Millaista tutkimusaineistoa HaiPro-järjestelmään kertyy?

HaiPro-järjestelmä tuottaa määrällistä ja laadullista tutkimusaineistoa. Määrällistä strukturoitua tietoa ovat esimerkiksi ilmoittajan ammattiryhmä, tapahtuman luonne (tapahtui potilaalle tai läheltä piti -tilanne), tapahtumapaikka (esim. potilashuone) ja tapahtumatyyppi (esim. invasiiviseen toimenpiteeseen liittyvä). Käsittelyvaiheessa luokitellaan lisäksi ilmoittajan antaman laadullisen kuvauksen perusteella mm. seuraus potilaalle ja hoitavalle yksikölle, tapahtuman riskiluokka, myötävaikuttavat tekijät sekä korjaavan toimenpiteen tyyppi.

Laadullista aineistoa syntyy esimerkiksi tapahtuman kuvauksista, joissa ilmoituksen täyttävä kertoo omin sanoin, miten vaaratapahtuma tapahtui ja mitä seurauksia tapahtuneesta koitui potilaalle ja hoitavalle yksikölle. Lisäksi ilmoittaja kuvaa tapahtumahetken olosuhteet ja muut tapahtuman syntyyn vaikuttaneet tekijät. Ilmoittaja voi myös kertoa oma näkemyksensä siitä, miten tapahtuman toistuminen voitaisiin estää. Käsittelyvaiheessa käsittelijä kirjaa myös mahdolliset korjaavat toimenpiteet sekä miten toimenpide toteutettiin.

Mitä HaiPro-aineistosta voidaan tutkia?

Eri HaiPro-käyttäjäorganisaatioilta yhdistetty tietokanta ja sen tietosisältö antavat mahdollisuuden selvittää, millaisia vaaratapahtumia Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioissa raportoidaan, millaiset vaaramekanismit niihin liittyvät ja miten vaaratapahtumia pyritään ehkäisemään.

Aineistosta voidaan tehdä esimerkiksi trendianalyysjä esiintyneistä vaaratapahtumista tai laadullista tutkimusta vaaratapahtumien synnystä ja etenemisestä yksikössä. Aineistosta voidaan tutkia myös sitä, mihin korjaaviin toimenpiteisiin vaaratapahtumat ovat johtaneet ja onko toimenpiteillä ollut vaikutusta turvallisuuden parantumiseen.

Mitkä ovat HaiPro-aineistosta tehtävän tutkimuksen periaatteet?

HaiPro-järjestelmä perustuu vapaaehtoiseen, luottamukselliseen ja syyttelemättömään vaaratapahtumien ilmoittamiseen ja käsittelyyn. **HaiPro-aineistosta tehtävän tutkimuksen tulee näin ollen olla linjassa näiden periaatteiden kanssa.** Tutkimuksen tavoitteena tulee siis olla sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköiden toiminnan kehittäminen syyllisten hakemisen sijaan.

Miten voin hakea tutkimuslupaa HaiPro-aineistoon?

Suomen Potilasturvallisuusyhdistys ry koordinoi lupansa antaneilta yksiköiltä yhdistetyn HaiPro-aineiston tutkimuskäyttöä. Aineiston tutkimuksesta kiinnostuneet tutkijat voivat hakea lupaa aineiston tutkimuskäyttöön Potilasturvallisuusyhdistykseltä. Lisätiedot sekä ohjeet tutkimusluvan hakemiseksi löytyvät yhdistyksen verkkosivuilta.

Miten HaiPro-aineiston tutkimuksen tuottamaa tietoa voidaan käyttää hyödyksi?

Tutkimustiedon perusteella vaaratapahtumista ja niiden synnystä voidaan oppia yksiköiden toiminnan turvallisuuden kehittämiseksi, sekä tunnistaa esimerkiksi niitä potilaan hoitoprosessin vaiheita (esim. lääkehoidossa), jotka osoittautuvat erityisen riskialttiiksi. Tutkimuslöydösten perusteella voidaan kehittää toimenpiteitä, joilla vastaavien tapahtumien toistuminen estetään, tai ainakin vähennetään tapahtuman toistumisen todennäköisyyttä.

Tieto siitä, millaisia potilasturvallisuuden kehittämisen kohteita ja keinoja aineistosta nousee ja mihin voimavaroja olisi tarkoituksenmukaista suunnata, on tarpeellista myös valtakunnallisen potilasturvallisuustyön toteuttamisessa. Tutkimustietoa voidaan käyttää myös HaiPro-järjestelmän kehittämiseen niin, että sen tuottama tieto on vielä entistäkin paremmin käytettävissä potilasturvallisuuden edistämiseen HaiPro-käyttäjäorganisaatioissa.